

YTTERHOGDAL
med HAFVERÖ och ÖFVERHOGDAL
(Hälsingland, Jämtlands län.)

Ytterhogdal, omfattande skogs- och bergsbygden i Hälsinglands nordvästra intill Härjedalen och Medelpad gränsande hörn, omtalas första gången som särskild socken i ett d. 15 dec. 1406 utfärdadt bref, däri riddaren Ture Bengtsson af Bielke-ätten, hvilken af kon. Erik af Pommern i förläning på lifstid erhållit Faxeholms slott i Hälsingland jämte en del af landskapet, särskildt *Hodalæ* socken, lofvar att främja lag och rätt i det honom tilldelade området samt hålla slottet konungen och drott-

ning Margareta tillhanda.¹ Socknen intog ställning som annex under Ljusdal i Hälsingland ännu 1560, då kon. Gustaf I i bref dat. Gripsholm 17 febr. villfor Hogdalsbornas begäran att få afskiljas från Ljusdal för att med den under Torp lydande Hafverö socken som annex bilda ett särskildt gäll, Ordinarius i Gefle Nils Olsson fick befallning att dit förordna en lärd predikant till khde, och kon. efterlät den för året utgående tionden till hjälp vid prästbordets anskaffande. Utbrytningen kom emellertid icke till stånd förrän 1562, då kon. Erik XIV i bref 28 febr. bekräftade den nya pastoratbildningen och utfärdade fullmakt för den föreslagna prästen. Sedan Härjedalen vid början af det nordiska sjuårskriget eröfrats af svenskarna, biföll kon. Erik 8 apr. 1564 en anhållan från socknemännen i Öfverhogdal, som dittills utgjort kapellag under Sveg, att få förenas med Ytterhogdal, men denna förbindelse bröts, när Härjedalen vid fredsslutet 1570 afträddes till Norge, och blef först 250 år senare återknuten (se nedan). Från äldre tid äger Ytterhogdal ett kapell i *Ängersjö*, hvilket först 1669 omtalas i skriftliga handlingar. Huruvida ett i kyrkans ägo nu befintligt rökelsekar kan anses som bevis för kapellagets medeltida ursprung är mer än osäkert. Ännu år 1696 hade kapellet hvarken kyrkogård eller någon jordäga utan stod blott »i bondens ägor».

Svårigheten för khden att handhafva själavården äfven i annexet Hafverö dit färden måste gå öfver sjöar och på oländiga stigar öfver berg och moras afhjälptes i någon mån genom anställandet af en hjälppräst år 1665, hvilken befattning sedermera öfvergick till ordinarie komministratur. Men den införda praxis, att khden och komministern hvart halfår skulle byta boställsort med hvarandra, och de därmed följande flyttningarna förökade i sin mån svårigheterna och föranledde till sist, att båda församlingarna fingo anskaffa dubbla boställen åt sina präster.

De stora olägenheter, som föreningen mellan Ytterhogdal och Hafverö ytterligare medfört därigenom, att moderförsamlingen och annexet hörde till olika stift, län och domsagor, föranledde Hafveröborna att år 1809 ingå till K. Maj:t med anhållan om socknens utbrytning till eget pastorat, hvilket bifölls i kgl. bref 9 dec. 1812, hvarvid ock Öfverhogdalsbornas år 1771 ingifna begäran om skiljmissa från Sveg och återförening med Ytterhogdal gick tillmötes. Förändringarne skulle försiggå vid inträffande khdeledigheter i de berörda pastoraten, och Öfverhogdal lades därför 1 maj 1814 under Ytterhogdal, som sålunda kom att omfatta församlingar från tre skilda landskap, till dess Hafverö år 1818 afgick som själfständigt gäll. Den icke dess mindre kvarstående dualismen i administrationen af Ytterhogdals pastorat undanröjdes genom kgl. förordn. af 13 nov. 1863, hvarigenom Ytterhogdals socken med Ängersjö kapellag fr. o. m. 1864 skulle öfverföras från Gefleborgs till Jämtlands län och från Upsala till Hsands stift.

I samband med Hafverös afgang år 1818 indrogs komministraturen i Ytterhogdal, då khden enl. kgl. br. 26 maj 1813 kom i åtnjutande af den till komm. dittills utgående lönen, mot skyldighet att ensam ansvara för alla ecklesiastika befattningar, så väl vid moderkyrkan som annexet och Ängersjö kapell. Först genom en enl. kgl. bref 25 aug. 1898 inrättad pastoratsadjunktur med innehafvaren bosatt i Ytterhogdal fick khden fr. 1899 ordinarie hjälp i församlingsvården. Denna pastoratsadjunktur ombildades enl. kgl. förordning 18 dec. 1918 till komministratur.

Den från senare medeltiden stammande kyrkan i *Ytterhogdal*, byggd på Kyrknäset

¹ SD. 1, n. 792. Äfven tryckt i *P. H. Widmark*, Beskrifning öfver provinsen Helsingland. 1. Ups. 1860, sid. 107 not.

i Östansjö by vid Hogdalsjön var en enkel liten gråstenskyrka, reparerades 1656 och försågs med ny inredning af bänkar, predikstol och läktare; vid en visitation i Färila 1685 angafs hon vara alltför mörk, hvarför socknemännen ålades att genom en förständig murmästare låta upphugga fönstren. Detta skedde vid den omfattande ändring, som företogs 1693, då bland annat östra gafvelväggen öppnades och ett nytt korparti af kyrkans bredd tillbyggdes af trä. Därvid hade man dock lämnat kvar så mycket af gafvelmuren från taket till golfvet på begge sidorna, att det icke allenast förorsakade skiljaktighet uti sången utan ock gaf tillfälle till oanständiga upptåg af dem, som ej sutto under predikantens ögon. Vid en större reparation 1736 ersattes denna korbyggnad med ett kor af sten, ny sakristia uppfördes af sten vid norra väggen och ett nytt fönster upptogs på västra väggen. Ny altartafla och ett förgylldt korskrank med pyramider uppsattes 1740. Bidrag till täckande af kostnaderna hade erhållits genom kollekt- och stamboksmedel från Sthm, Upsala, Västerås och Karlstads stift. - Omsider blef denna kyrka ej tillräcklig. År 1795 beslöt man att på den gamla kyrkplatsen bygga en ny tornpyrd stenkylrka, till hvilken grunden lades 1799. Det egentliga byggnadsarbetet, som stod under ledning af byggmästaren Johan Christian Loëll, slutfördes år 1809, invigningen förrättades 26 juli 1812 af kontr. prosten Ol. P. Frankenberg i Ljusdal. Konstruktionen af hvalfvet synes varit på något sätt felaktig, ty det måste nedrifvas 1822 och ersattes först 1833 med ett bräddtak. Sakristian är inrymd i det vid östra sidan belägna tornets bottenvåning. Större reparationer ha företagits åren 1903 och 1912-13.

Vid klockeskattens utgörande 1531 fick Hodal lösa sin enda klocka om 10 lispund med 8 lispund bränd koppar och 39 mk 2 öre i reda penningar för tionden. En dylik klockskatt påbjöds av kon. Erik XIV under kriget 16 jan. 1565, då klockorna skulle levereras till kanongjuteriet. Hogdal kyrka nödgades då afstå en klocka välgande 10 lisp. 3 marker, tydligen samma klocka, för hvilken församlingen tidigare utgifvit sin dryga lösen.

Ett nytt kapell byggdes i *Ängersjö* under åren 1735-44, men redan 1780 måste man uppföra ett rymligare, det ännu i bruk varande. Byggmästare var bonden Per Tolsson från Sveg. Byggnaden målades 1786 och försågs 1847 med torn i väster.

Om tidpunkten för Härjedalsförsamlingen Öfverhogdals tillkomst och första kapellbyggnad har man säkrare vittnesbörd. I ett på latin affattadt bref, dat. 7 mars 1466, meddelar ärkebiskopen i Nidaros (Trondhjem) Olaf Thronssøn, att han af trängande ämbetsplikter är förhindrad att förrätta invigningen af det nya kapell, med därtill hörande kyrkogård, som bönderna i *Öffre Hoodall* då nyligen hade uppbyggt, hvarföre han med tacksamhet öfverlåter uppdraget åt någon annan ärkebiskop eller biskop, som befunnes villig därtill (DN 16, n. 230). Genom en askonsdagen (7 mars) 1470 utfärdad skrifvelse befriar samme ärkebiskop Olaf kapellborna från tiondens utgörande till moderkyrkan i Sveg med rätt att i stället anslå den till underhållet af deras egen kyrka (DN 16, n. 241). Ärkebiskop Gaute Ivarssøn, den förres efterträdare i Nidaros, förnyar 23 juni 1479 detta medgifvande och beviljar 40 dagars aflat åt alla, som visa sin botfärdighet genom fromma handlingar och kyrkobesök vid de allmänna högtiderna och på särskildt uppräknade helgonadagar¹, hvaraf man erfar att Öfverhogdals kapell var helgadt åt Johannes Döparen (DN 16, n. 271).

¹ Samtliga voro: Påsk, pingst, Kristi himmelsfärdsdag, jul-, nyårs-, omskärelsedagen, sönd. näst eft. Epifanie, passionssöndagen, Joh. Döparens, S:t Olofs, Simons och Judas', Mårtens- samt kyrkans invigningsdag.

Aflatsbrevfets uppmaning till gifmildhet mot kyrkan kan måhända sättas i samband med donationen af en slätteräng Fagerflo, som 1485 skänktes af 6 sockenbönder och ännu befinner sig i kyrkans ägo. Under nordiska sjuårskriget på 1560-talet bortröfvades kyrksilfret, däribland en kalk, vid hälsingarnes infall i Härjedalen under Nils Jesperssons befäl. - En fullständig ombyggnad af det gamla träkapellet påbörjades omkr. år 1740 och afslutades 1747 med bidrag af en utgående allmän kollekt. Byggnaden, uppförd af liggtimmer, ut- och invändigt brädfordrad, var 19½ aln. lång, 11 aln. bred och 7½ aln. hög, med sakristia i nordöstra hörnet. Predikstolen placerades ofvanför det halvcirkelformiga blåmålade altaret, innerväggarne pryddes med målningar, 12 bilder ur Kristi lefnadshistoria. En grundligare renovering undergick kyrkan hufvudsakligen 1850-51 med tillbyggnad af sakristia i öster utanför koret och torn i st. f. den gamla 1768 uppförda klockstapel. Arbetet leddes af byggmästaren Johan Nordell, men det 86 fot höga tornet fullbordades först 1852.

Kyrkans märkligaste föremål från äldre tider utgöres af den år 1910 påträffade s. k. Öfverhogdalstapeten, en troligen inhemska väfd bonad från tidigare medeltid. Bonaden är i alla händelser afsevärdt äldre än den första kapellbyggnaden. Den mindre klockan förfärdigades 1652 af M. Jörgen Putenson på beställning af borgmästaren i Hudiksvall Nils Hansson. Församlingens ringhet och fattigdom gjorde, att superintendenten P. Steuchius i ett stamboks-bref 22 febr. 1673 vände sig till öfriga församlingar i stiftet med begäran om bidrag till täckande af den skuld, som klockans anskaffande förorsakat.

Kännenheten om Öfverhogdals äldsta historia grundar sig på åtskilliga i kyrkoarkivet bevarade pergamentbref.

[*Litt.: Erik Modin, Hogdalssocknarnas kyrkliga minnen (i Jämtlands läns Fornm. fören. Tidskr. Bd. 7 Östers. 1921); äfven separat.*]

KYRKOHERDAR.

1. **Anders Ericsson** (Andreas Eriki) (1562-69) blef den första khden i Hogdal vid församlingens utbrytning från Ljusdal. I den af kon. Erik XIV utfärdade fullmakten, dat. Stockholm 28 febr. 1562, kallas han visserligen Anders Jonæ, men detta måste vara skriffer, ty å de af honom vidimerade tiondelängderna, den första från 1562, den sista från 1569, skrifver han sig Anders Ericsson, kyrkoherde i Ytre Hoodall, och hans sigill visar initialerna A. E. Han afgaf trohetsförsäkran till kon. Johan III på Hälsingtuna landsting 8 dec. 1568. Kronotionden för s. å. efterläts menige man i Hogdals socken samt 3 bönder i Kårbölets by i Färila socken af K. M:t, som i bref af 15 febr. 1569 äfven beviljade dem jämte prästen frihet från en detta åt utgående kostgård, tydligen på grund af fattigdomen i orten. Khden afled om våren sistnämnda år.

2. **Olaus Olai** (Helsingus) (1569-88), f. omkr. 1541, fick 8 juli

1569 af ärkebiskop Laurentius Petri sin fullmakt som khde i Hogdals pastorat. Kon. Johan beviljade honom 7 mars 1571 halffparten af socknens tiondespanmål som förbättring i hans ekonomiska förhållanden, hvilka tydligen voro ganska usla, att döma af den s. å. gjorda uttaxeringen för Älfsborgs lösen. Pastors lösegendom omfattade endast 10 lod silfver, 2 kor och 2 hästar för $7\frac{1}{2}$ mark st., med ett sammanlagt värde af $67\frac{1}{2}$ mk 6 öre, för vilket skattades 1 lod silfver och $2\frac{1}{2}$ mk 2 öre i penningar. Att en del af församlingsborna bemötte sin själasörjare med oginhet och trakasserier framgår af ett bref, som ärkebiskopen 12 mars 1578 riktar till dannemännen, som bygga och bo i Hoffdals prästegäll. Han säger sig hava förnummit, att herr Olof lider stort förtret och förföljelse af någre ogudaktige sine socknemän, förmanar dem därför alla till ett kristeligt umgänge och vänlighet mot khden och befaller dem, som fromme och rättsinnige äre, att stå honom bi i alla saker, som tillbörlige äre, och förhjälpa att de andre måtte tillbörligen blifva straffade af prosten, fogden och lagmannen. Eljest stå de i färd att mista sin själasörjare och blifva hedningom like. »Ty det hörer kristen allmoge till, icke allenast låta sin khde bekomma sin laglige tionde och uppehälle, utan ock att bevisa honom all ära och vyrdning» etc. Ännu ett tiotal år höll han ut här uppe, innan han sökte transport söderut, och fick på egen begäran ett af församlingsborna och deras nye khde Mikaelidagen 1588 afgifvet vittnesbörd om sin ämbetsförvaltning och sitt lefverne. De framhålla hans förtjänster och prisa särskilt, att han i utbyte mot kyrkans förslitna Biblia gaf dem sin egen, samt lofva att vara honom behjälpliga att utkräfva det, som han tilläfventyrs ännu kunde ha att fordra af sin lön. Han kallades till khde i Sigtuna och erhöll fullmakt å tjänsten 26 maj 1589. Kon. Johan befriade honom 9 apr. 1590 från borgläger och gårdar samt Salahjälpens utgifvande och befallde honom äfven öfvervaka, att klostermurarna i staden ej vidare nedbrötes. Med stadsborna låg han i tvist om prästbordsägorna, som de delvis tillägnat sig, och i hertig Gustaf af Saxen, som bodde på Vänngarn, fick han en arg vedersakare. Vid en gudstjänst i Mariakyrkan hade en af hertigens frillor satt sig i den främsta kvinnobänken, men afvisades från denna plats af khden. Häröfver svor hertigen ve och förbannelse och förbjöd allt sitt folk att några tider göra prästen fisk- eller skafttionde samt hotade dn. Olaum att slå båda armarna af honom (Udpr. 5/5 1596). Khden tröttnade slutligen på »Sigtuna uselhet och trældom», sökte och erhöll 1603 Fresta pastorat, men afled före tillträdet 22 juli s. å. i den då grasserande pesten och begrofs i Mariakyrkan 26 juli i murad graf på västra sidan om altaret. Arfskifte efter honom hölls i Sigtuna prästgård 12 juni 1604, därvid bl. a. hans icke obetydliga bokförråd fördelades mellan arfvingarna.

Den äldsta af Sigtuna kyrkböcker innehåller värdefulla anteckningar af hans hand.

G. m. *Guligh Olufzdåtter*, efterlevande.

Barn: *Sara*, herr Mårtens i Bälinge hustru; *Margareta*, Wolters hustru i Sthm, mannen var 1603 ute i Tyskland; *Elisabeth*, Anders Jacobsons hustru i Sthm; *Karin*, g. m. fältprästen, sedan khden i Fresta, antikvarien Mårten Aschaneus; *Waldemar*, d. omkr. 20-årig kort efter fadern, begrofs 15/8 1603 vid sakristiedörren i Mariakyrkan; *Sigrid Oluffsdotter*; *Johan*.

3. **Petrus Jonæ** (1588-95) var förmodligen past. adj. åt khden Petrus Magni i Sunne, då han i dennes ställe beseglade Jämtlandsprästernas trohetsförsäkran till kon. Johan III i Oviken 21 okt. 1568 och vidimerade Norderö, Hallens och Marby tiondelängder för år 1569. Han synes därefter varit residerande kapellan i Berg (III, s. 46), innan han 1588 återfinnes som khde här i Hogdal. Så kallas han i det med hans sigill bekräftade vitnesbörd, som sockenborna St. Michelsdag (29 sept.) 1588 utfärdade åt företrädaren Olaus Olai (se ofvan). Undertecknade Upsala mötes beslut 1593 och »blef dödh 1595 strax efter såsom tienden var intagin om S. Thomæ tid» (21 dec.).

4. **Jonas Petri Keyser** (Cæsar) (1597-1602) uppgifves ha varit son till företrädaren¹ och tillträdde som khde härst. 1597. Han tillerkändes genom kgl. bref 27 jan. s. å. rätt att som löneförstärkning upp bära halfparten af socknens tionde, som då belöpte sig till 4 pund 2 sp. I Upsala domkapitels protokoll för 17 febr. 1602 heter det: »Her Joen i Hoodal i Helsingeland klagar på siina åhörare, att när han them äffter Probstens breff straffar för några siina groffua laster och sätter them uthaff församlingen, så viisa the honom uth igen, och haffua the honom två reesor vnder sin predican wiist uthaff kyrkan. Och när han vnsäger sigh willja giöra messefall om the andra icke wilia hjälpa till att straffa sådana skalkar, så gå the heem till honom i prästegården och wilia slå honom ihääl, om han icke will giöra them dienst.» Han begärde fördenskull att komma till någon annan lägenhet, och då ingen för tillfället fanns ledig, anhöll han att få draga till sin faders hemman till sin broder, hvilket beviljades med villkor, att »han säger dem till af predikstolen förrän han drager af, att de må vara betänkta att begära sig en annan kyrkieherre igen». Han utnämndes sedan till första khden i Färila 1608, då denna församling utbröts från Ljusdal, och afled där troligen 1614.

¹ Härför talar bl. a. likheten i deras sigill, hvilka nära nog kunna betraktas som spegelbilder till hvarandra.

5. **Petrus Andreae** (1604-38) beseglar tiondelängden 1604 och uppbär 1605 halffparten af Hogdals kyrktionde, som detta år dock utgjorde allenast 4 t:r 2½ kannor. Prästgården blef under Baltzarfejden plundrad af fienden och khdens egendom sköflad. På hans hemställen förordnade kon. Gustaf Adolf, att han i ersättning för skadan skulle bekomma kläder efter en af de från Jämtland förrymda prästerna, hvarom landsskrifvaren Karl Berg enl. kgl. instruktion 18 aug. 1612 skulle foga anstalt (*P. H. Widmark*, Beskrifning om provinsen Helsingl. I, s. 235). Genom kgl. bref af 20 aug. 1613 tillerkändes han 12 t:r spanmål i årligt vederlag »efter han uti förledne fejden uti Jemptland hafver lidit stor skada på våra egna krigsfolk, som af och åt hafver måst förresa, som ock af mycken gästning och annor tunga». Äfven åtnjöt han nedsättning i utlagorna för den 1613-19 utgående Älfsborgs lösen. Ett par år före sin död fick han till medhjälpare vällärde herr Erik Andersson, som skulle gudstjänsten uppehålla, till dess Gud täcktes hädankalla khden, hvilken för sin stora ålderdomsvaghet ingen tjänst göra kunde. Hodal- och Hafveröborna anmäla hos ärkebiskopen 28 maj 1638 herr Peders frånfälle.

En dotter *Margareta*, gift i Ängersjö, d. därst. 6/1 1684, 94 år g.

6. **Ericus Andreae** (1638-42) hitkom senast 1636 som medhjälpare åt företrädaren med försäkran om succession, och eftersom han af församl. erhållit vitsord, att han i sitt kall sig fliteligen förhållit och fört ett kristeligt och oförargeligt umgänge, utnämndes han 14 juni 1638 till khde. Han afled i slutet af år 1642. Döden lär ha förorsakats af, att han ränt en ljussax in i sin fot. Prästgården var alldeles »förotnat», då han och hustrun mottogo densamma, men hade den under sin tid skönt förbättrat.

G. m. hustru *Margareta*. Prosten i Bollnäs Olaus Andreae anmäler för ärkebiskopen hennes bedröfliga tillstånd och anhåller för hennes räkning »om något rumbdt nådheår» (10/1 1643) för de många och små barnens skull.

7. **Ericus Erici Gestrinius** (1644-55), son till khden i Ljusdal Erik Gestrinius och Anna Mårtensdotter. Han blef student i Upsala 9 febr. 1620 och var kapellan hos sin fader, då han omedelbart efter företrädarens död sändes till Hogdal för att uppehålla gudstjänsten under julhelgen 1642. Prosten Olaus Andreae i Bollnäs skrifver till ärkebiskopen, att det väckt hans förundran, att kaplanen Ericus Erici i Ljusdal vill begifva sig till denna svårskötta församling, utsatt för missväxt, bekant för fattigdom och besvärliga vägar, predikohjälpen fanns ej närmare än i Färila 14 mil, hvars khde ock är ensam person. Gestrinius erhöll fullmakt

som khde härst. 20 jan. 1643 och tillträdde efter nådårets utgång 1 maj 1644. Han utnämndes 20 jan. 1654 till khde i Enånger, emedan han länge tjänt troligen och väl och nu satt i en svåra arm belägenhet, där han mycket besvär och ondt utstått och lidit hafver. Afled i Enånger i slutet af år 1657.

G. m. *Anna Andersdotter*, efterlevande med 8 barn. Hennes svåger khden Samuel Gestrinius i Norrala anhöll om nådår för henne till 1 maj 1659.

Af barnen: *Johan; Daniel; Christina*, f. 1640, blef efter faderns död kammarjungfru hos friherrinnan Anna Berndes och 1675 g. m. khden Uno Peträus i Möklinta, Västerås stift, änka 1703, d. 28/4 1714. (Munktell.)

8. **Ericus Erici Balk** (1655-68), f. 1608, prästv. 10 dec. 1638 af ärkebiskopen, möjligen komm. i Tuna och Stafby i Upl. 1648; mottog Hogdals pastorat 6 okt. 1655. På Borgsjö ting 1659 klagade han öfver Hvassnäsfisket, hvori Hafverö prästbord hade del. I Upsala domkapitel upplästes 6 jan. 1660 hans begäran om bättre lägenhet: »Härom slöts intet, han är icke heller någon synnerlig man». Hans församlingar anhöllo 26 jan. 1664 hos ärkebiskopen att få stud. Eric Wijkman till khdens medhjälpare. I ansökan härom heter det: »På grund af den långa vägen mellan kyrkorna och oföret hafver khden blifvit så utmechtat, at vi med största förundran och ömkan detta se måste», de hade därför öfvertalat en ung student, som något vet af b:te socknars och vägars beskaffenhet. Khden understödde begäran om medhjälpare: »Emedan de långa kyrkavägarna göra mig öde, förtror jag högvörd. fadren han bevisar mig den gunsten, ty jag trötnar rätt af». Han afled 19 apr. 1668.

G. m. *Brita Hansdotter*.

Dottern *Brita*, g. m. komm. härst. Er. Wijkman.

9. **Andreas Olai Arbroensis** (1669-81), f. i byn Sveden, Arbrå s:n, stud. i Upsala distingstiden (febr.) 1652, prästv. 1660, anställd som huspred. hos general Fabian Berndes i Hacksta förs., därefter kapellan i Harg 1666 hos khden Eric Tollstadius, hvars måg han blef. I sept. 1668 sökte han emellertid Hogdals pastorat. »Som min svärfar, skrifver han, nu på alla sidor så högt och hårdt af hans höggrefliga excellens riksamiralen blifvit tryckt och trängder, att han ingen utväg och medel vet för sig själf, mycket mindre för mig och min hustru och barn, såge han, att jag blir hjälpt derifrån och till någon annan lägenhet.» Han ankom hit som khde 9 apr. 1669 och mottog inventarierna, 4 st. kor, 1 kopparkittel och 3 t:r korn. Trots Hogdalsbornas tidigare ådagalagda tredska och styfhet mot sina själasörjare vann han deras synnerliga bevågenhet och synes i

själfva verket varit en utmärkt prästman. Efter att i 12 års tid ensam förestått sitt svårskötta pastorat, ämnade han sig i början af mars 1681 ner till Upsala för att uppvakta ärkebiskopen och besökte i förbifarten prosten Sven Watz i Delsbo, af hvilken han erhöll en rekommendations-skrifvelse, dat. 9 mars, men insjuknade där, fortsatte emellertid resan till Harg till sin svåger, bruksinspektoren Nils Reetz, hos hvilken han afled 13 mars 1681. Prosten Watz nämner i sin skrifvelse, hurusom herr Andreas ensam haft att sköta 2 kyrkor och ett kapell, men lägenheten är sämre än mången sacellani. Vid Ängersjö njuta de icke öfver 3 ggr om året gudstjänst och det häldst för åldrigt folks skull, som då begå Herrans nattvard. Vid Hafverö böra åhörarne hafva gudstjänst hvar 3:dje söndag, som ock sker, men hvad själasörjaren lider, som med egen häst måste resa 6 mil med lifsfara om sommaren, hösten och våren en vild stig och om vintern en obanad väg, det kan jag, säger prosten, tryggeligen bära vittnesbörd om, som i mina unga dagar under skoleresor hafver vandrat den vägen både sommar, höst och vinter några år. Röктаlet uppgick då allenast till 56, föga mer än 20 mantal, dessutom utfattiga. Prosten prisar khden ss. en vällärd, gudfruktig och med försiktighet saktmodig man, som hafver vackra gåfvor till sitt ämbetes utförande både med predikande och messande och förer ett helt nyktert, ärbart och stilla lefverne. Församlingsborna skrifva kort därefter, 28 mars, och beklaga sig öfver sin älskade och nit-älskande khdes död, han som i 12 år bevist sig både uti lärdom och lefverne såsom den bäste och trognaste ibland alla de khdar här varit hafva. Han hade utvidgat och förbättrat prästbordets ägor till åker och äng, att de voro tillfullo dubbelt bättre än då han tillträdde.

G. m. en dotter till khden Eric Nic. Tollstadius i Harg. Hon afled före mannen.

Barn: Tvänne efterlevande döttrar, hvilka antogo namnet *Svedin* efter faderns födelseby: *Ingrid*, g. 1) 26/3 1682 m. komm. i Hede Christian Hofverberg, sedan regem. präst i Skåne; 2) m. khden i Slågarp Sven Karström, lefde som änka ännu 1728 (I, s. 328); *Margareta*, g. 1683 m. kronofogden i Härjedalen Pet. Ol. Ström, hvilken afled redan följande år och begrofs i Sveg 16/7 1684; hans skrifvare Lorentz Backman ville upprätta sterbhuset och gifte sig med änkan 10/2 1686. Backman blef sedan borgmästare i Sundsvall och deras son Anders Backmansson blef en namnkunnig man, adlad *Nordencrantz*. Madame Marg. Svedina afled i Sundsvall våren 1728. (*N. Ahnlund*, Sundsvalls hist. 2, s. 104.)

10. **Simon Pauli Luth** (1682-1703), f. i Yg, Färila s:n, stud. i Upsala 22 jan. 1661, prästv. 4 aug. 1670; måste från predikstolen i Bollnäs 1674 afbedja sin hordomssynd, blef sedan fältpredikant vid den jämtländska militian samt bortfördes under kriget 1677 af fienden till Norge.

I början af juni månad 1681 uppehöll han sig i Järfsö utan tjänst och erhöll nu förordnande att sköta den efter Andreas Olai lediga khdebefattningen i Hogdal och Hafverö. I sin d. 12 okt. s. å. ingifna ansökan om konfirmation på tjänsten lofvar han att efter yttersta förmåga och efter det pund honom af Gudi förlänt är med all flit och vaksamhet försörja församlingarne. Sedan dessa i en inlaga till domkapitlet förklarat sig tillfredsställda med honom, utnämndes han till khde och tillträdde pastoratet 1 maj 1682. I juli 1684 tog han skada på sitt ben af en häst, som det tvärt afslog, och kunde en tid ej försörja sina församlingar med behörig gudstjänst. Genom prosten Watz' bemedling fick han till medhjälpare en ung man Peder Björk, som i okt. blef ordinerad och med hvilken lönekontrakt på ett år uppgjordes, men 16 maj följande år reste denne alla ovetande sin väg, lämnandes till tacksamhet mot pastor Luth, som då var i Hafverö, ett skamfullt bref med många ogrundade injurier öfverlastadt. Khden begärde nu 3 mars 1686 få dn. Laurentius Drake till medhjälpare. Samma år 11 aug. afgifver prosten Watz till ärkebiskopen rapport om de åtgärder, som Luth vidtagit för att i byn Viken, belägen i närheten af Hafverö kyrka, anskaffa jord lämplig till kapellansbord, och hvilken socknen syntes benägen att upplåta å det s. k. Torrgårdshemmanet. Under khden Luths tid utökades Hogdals kyrka med tillbyggnad i öster 1693. År 1695 och de närmast följande åren led socknen stor skada af frost, så att pastor för födan nödgades pantsätta det lilla silfver, han fått med sin andra hustru, och hann icke återlösa det före sin död. Fjärdedag påsk 1700 brann prästgården alldeles af, pastor till märkelig skada, och ingen ersättning åtnjöt han utom ett tillskott af pastorerna i Hälsingland. Afled i Hogdal 13 maj 1703, en nitisk och omtänksam herde.

G. 1) m. *Clara Hudowicia*, d. i Hafverö 29/10 1688, 31½ år;

2) m. *Catharina Islebia*, dotter till auditören J. Islebius i Uplands Nora och syster till komm. Thure Islebius, här anställd hos svågern efter Drake.

Barn i 1. giftet: *Catharina*, g. 6/10 1701 m. bonden Pål Jonsson i Fåssjö, Hogdal; *Erik*, f. 1673, drunknade 28/5 1682, 8 ¾ år; *Olaus*, döpt 8/7 1682, kallade sig *Luthén*, komm. i Danderyd, d. 1720, begr. 13/5 i Lidingö kyrkokor vid södra väggen, en stilla man; *Clara*, döpt 2/2 1685, d. 16/2 s. å.; *Clara*, döpt 1/3 1686; *Simon Petrus*, f. 29/10 1688, d. 9 dagar gammal. - I 2:dra g. *Johannes*, f. 28/3 1692; *Simon*, f. 10/10 1693; *Nicolaus*, f. 13/4 1696, d. 17/8 s. å. i mässling; *Sara*, f. 6/2 1699, d. 13/2 s. å.; *Nils*, f. i Hafverö 4/1 1701; *Sara*, f. 26/2 1703.

11. **Ericus Hiort** (1705-11), Häls., f. i Niordstad, Högs s:n. Utgången från Strängnäs gymn. inskrefs han som stud. vid Upsala univ. 27 febr. 1678 (ej 1673), adj. i Weckholm, utn. till komm. i Färila 1682. Hogdalsborna vocerade till sin khde 19 aug. 1703 komm. Eric Hiort i

Färila, som där tjänt i 21 års tid och berömmes för sin stora flit, trägna arbete med catechismi förhör och stilla lefverne. Själf inlämnade han sin ansökan om pastoratet först 1704, tilltr. här 1 maj 1705 och begärde 5 juni husesyn och introduktion. Afled i mars 1711.

G. m. *Magdalena Berg*, dotter till khden Joh. P. Berg i Färila, d. 20/1 1719 i Hogdal.

Barn: *Johan*. f. 1689 i Färila, khde här i Hogdal n. 13; *Sten* och *Erik*; *Magdalena*, f. 5/5 1706 i Ytterhogdal; därjämte 2 döttrar.

12. **Johannes Waldenius**, Häls. (1714-29), f. 28 nov. 1668, son till khden i Gnarp Lars W. Genomgick Hsands gymn. 1688-91 och inskrefs som student vid Upsala univ. 19 jan. 1692 under namnet *Vallenius*; prästv. i Upsala 1695, utn. s. å. till kollega vid Hudiksvalls läroverk. Vid khden S. Luths död hade han reflekterat på Hogdals pastorat och lofvat att i 5 år försörja hans änka, i händelse han erhöle det, men det gick honom då ur händerna. Efter Hjorts död sökte han det ånyo, utn. till khde 1712 och tilltr. 1 maj 1714. Han klagar i skrifvelse till Upsala domkap. 7 sept. 1714, att hans företrädare Er. Hjorts efterlätne änka Magdalena Berg understått sig att på prästbordets ägor i Hogdal upprätta en stuga, och att sedermera en torpare byggt flera hus bredvid, där han flera år sutit. Khden afled i Hafverö 12 juli 1729 och begrofs 27 s. m. i Ytterhogdal.

G. 10/12 1712 m. *Catharina Ahling*, dotter till komm. Jonas Ahling i Färila; omg. m. handl. P. Qvast i Hudiksvall.

Barn: *Lars Waldenius*, f. i Hafverö 12/11 1713, pædagog i Hudiksvall; *Jonas*, f. i Hogdal 5/9 1715, d. som barn; *Kerstin*, f. 23/8 1716, d. 19/3 1717; *Johannes*, f. 18/5 1718, kollega i Hudiksvall, *Olaus*, f. 9/1 1723, khde i Hogdal nr 16; *Jonas*, f. 9/1 1725, d. 18/7 s. å.

13. **Johan Hjort**, Häls. (1731-43), f. 1689 i Färila, son af khden Erik Hjort här i Hogdal n. 11. Stud. i Upsala 22 febr. 1709, prästv. 1715, blef komm. i Järlåsa 1721, bodde där i Hemmingbo; tilltr. som khde i Hogdal och Hafverö 1 maj 1731. Ny prästgård uppbyggdes här 1732. I Gjälnäs ström blef omkr. år 1740 en prästbordet tillhörig kvarn till damm och hus med tillbehör af en svår vattufloed i grund förlorad, och hade sedan, oaktadt alla de stora kostnader khden Hjort därpå nedlagdt, icke kunnat bringas till någon nytta. Församlingens komm. Jonas Walster berättar med tårar, att hans khde Johannes Hjort efter svår och långlig sjukdom i Herranom aflidit 25 okt. (1743) vid Hafverö kapell, kvarlämnande en högst bedröfvad änka med 6 omyndiga barn.

G. m. *Anna Maria Zander*, dotter till landssekreteraren i Åbo; erhöle 2 nådår.

Barn: *Andreas*, f. 21/1 1726 i Järlåsa, d. begr. 25/3 s. å.; *Sven*, f. 3/1 1727, tull-

skrifvare i Gefle; *Erik Johan*, f. 5/4 1728, v. borgmästare i Norrtelje; *Henrik*, f. 9/4 1730, d. 29/7 s. å.; *Anna Magdalena*, f. i Hogdal 1731, g. m. en bonde; *Johannes*, f. 10/6 1734, d. 18/8 s. å.; *Petrus*, f. 10/7 1735, d. s. å.; *Abraham*, f. 4/2 1738, d. 24/1 1745; *Maja Lisa*, f. 21/1 1741; *Olof*?

14. **Jonas Walster**, Häls. (1746-57), f. 18 jan. 1710 å Wahlsta, Arbrå s:n. Fadern bonde. Stud. i Upsala 6 febr. 1733, prästv. 1737. Vid kapellansvalet i Hogdal 19 aug. 1739 erhöill han öfverväldigande pluralitet, ehuru församlingarna nyss förut begärt en adj. Olof Signell, ty sedan de fått höra Walsters vackra ämbetsgåfvor, hade de fattat kärlek till honom och ändrat sina tankar, hvarvid khde Hjort yttrade sin beredvillighet att i detta mål göra ett med sina åhörare till befästade af det goda förtroendet dem emellan. Domkapitlet upphäfde valet, men vid den ånyo utsatta valförrättningen blef resultatet detsamma. Vald till khde 25 nov. 1744, tillträdde han här pastoratet 1 maj 1746. Följande år grep han sig an med återuppbyggandet af den förstörda kvarndammen, som enl. 1752 års värderingsinstrument var 80 aln. lång, 5 aln. bred och 3 aln. hög. Under hans pastorstid besöktes Hogdal för första gången af en ärkebiskop, i det d:r Henr. Benzelius här höll en förnämlig och grundlig visitation 1752. Walster afled 22 juli 1757. Enligt lag och författning hade khden varit skyldig att på prästbordet årligen rödja ½ tunnland, men som han både åker och äng väl häfdat och berömligen uppbrukat, befriades hans arvingar från allt ansvar vid husesyn 25 juni 1761.

G. m. *Maria Elisabeth Sebrelia*, f. 1720, dotter till khden E. Sebrelius i Sveg. Hon erhöill 2 nådår och bodde i Hafverö, då prästgården därstädes 22/1 1760 utsattes för en eldsvåda, hvarigenom hon förlorade för 2000 dlrs värde och allt hvad hon ägde i linnekläder. Omgift m. en bonde Sven Jönsson i Nyåkern, Öfverhogdal, d. 20/1 1809.

Barn: *Erik Walsterson*, f. 1/8 1747, s. m. adjunkt; *Olof*, f. 24/2 1749, torpare i Sveg; *Jonas*, f. 6/1 1751, adjunkt; *Pehr*, f. 7/7 1753, gästgifvare i Öfver-Hogdal; *Samuel*, f. 8/7 1755, länsman; *Margareta*, f. 14/8 1757, g. m. en arrendator.

15. **Olof Nordin** (1760-71), f. 11 nov. 1709 i Letsbo, Ljusdals s:n, fadern bonde. Stud. i Upsala 11 okt. 1734, prästv. 1741, vice kollega vid Hudiksvalls skola 1743, brukspredikant i Loos 1753. Vid khdevalet 24 sept. 1758 voro på förslaget uppförda komm. i Ofvanåker Jöran Rosell, adj. i Delsbo Eric Phragmenius och brukspredikanten O. Nordin, hvarvid den sistnämnde erhöill röstpluralitet. Khde Walsters änka ingick med honom ackord att hon under nådåren skulle bruka bägge prästborden och njuta deras afkastning samt uppbära rättigheten af Hafverö, och Nordin till underhåll åtnjuta inkomsterna af Hogdal. Han öfvertog pastoralvården 1 maj 1760 och afled 24 apr. 1771.

G. m. *Anna Nordelius*, dotter af komm. Olof N. i Norrbo och Elisabet Alstadia. Änkan erhöll 2 nådår 29/1 1772; omg. m. komm. härst. Per Molinder.

Barn: *Elisabeth*, f. 13/2 1761, g. 2/4 1786 i Gnarps kyrka m. khden därst. prosten Pehr Öhman; *Christina*, f. 2/2 1763, g. m. komm. här i Hogdal Olof Hedenborg n. 10, sist komm. i Hedesunda; *Margareta*, f. 10/8 1765, g. m. exped. befallningsman O. Martinsson; *Anna* f. 7/10 1769.

16. **Olof Waldenius** (1773-90), f. i Hogdal 9 jan. 1723 (ej 1720), son till khden härst. Joh. Waldenius. Stud. i Upsala 27 apr. 1742, prästv. 1747. Vid komministervalet i Hogdal 3 maj 1752, som förrättades af khden i Alfta, tidigare i Åsele P. Forsberg, erhöll Waldenius de flesta rösterna, och vid khdevalet efter Nordin 22 sept. 1771 fick han äfven pluralitet, befriades af konsist. från pastoralexamens afläggande och blef som khde i Hogdal och Hafverö 26 sept. 1773 på ärkebiskop Beronius' befallning introducerad i Hogdals kyrka af pastor i Färila, hvarvid 6 deputerade från Hafverö voro närvarande. Waldenius var en from och redlig man, som berömligt vårdade sina församlingar så långt hälsa och krafter medgafvo, men redan 9 apr. 1777 erhöll hans måg Jöns Hedqvist domkapitlets konstitutorial att i samråd med gällets komminister deltaga i församlingarnas själavård och kyrkodisciplin. Khden var en bland de sista prästerna på sin tid, som efter gammal sed lät sitt skägg växa. Afled 1 aug. 1790.

G. 17/11 1752 m. *Elisabeth Fant*, f. 14/8 1721, dotter till prosten Michael Fant i Alfta och Elisabeth Helsingius; d. 18/4 1793, 71 år g.

Barn: *Johannes*, f. 21/9 1753 i Hogdal, d. 1754; *Elisabeth*, f. 1755, g. m. s. m. adj. Jöns Hedqvist, sist komm. i Huddunge; *Catharina*, f. 1757, d. 1758; *Christina*, f. 1758, g. m. bruksinspektör Sjögren; *Michael*, f. 30/6 1760, stud. 1778, bruksinspektör i Carl Gustafs stad; *Olof*, f. 1763, d. 1764; *Johannes*, f. 1767, d. s. å.

17. **Erik Tjerneld** (1793-1803), f. 16 aug. 1748 i Ilsbo s:n, Hälsingl. Föräldrar: bonden Erik Ersson i Westtjärn och Ingrid Svensdotter. Stud. i Upsala 27 maj 1773, prästv. 3 juni 1778 till adj. åt prosten O. Berg i Skog, komm.adj. i Hanebo och Segersta 17 apr. 1782; e. o. bat. pred. vid Helsingereg. 4 nov. 1784; deltog i kriget mot Ryssland 1788-89; v. komrn. i Segersta 1789-90; past. ex. 31 mars 1790, utn. khde i Hogdal 31 aug. 1791, tilltr. 1793; utn. 15 sept. 1802 till khde i Harmånger, där han afled 19 maj 1833. Under hans khdetid i Hogdal brann prästgården upp 1797, och han fick därför en tid bo i en liten tarflig kammare i en gård i Östansjö by. Den nuvarande kyrkan i Ytterhogdal började uppföras i hans tid.

G. m. *Johanna Sofia Stenfeldt*, dotter till inspektören Johan Stenfeldt vid Axmars bruk, d. före mannen.

Barn: *Johan Erik*, f. i Hogdal 19/6 1794, prost, khde i Ofvanåker, d. 9/10 1874; *Peter Gustaf*, f. 26/12 1795, d. som past. adj. i Norrala 16/9 1920; *Sven Albrekt*, f. 15/4 1798, brukspred. och skolmästare vid Hofors bruk, Torsåker, Gestrikl., d. 15/3 1856; *Fredrik Daniel*, f. 2/10 1800, hemmansägare och sockenskrifvare i Harmånger; *Lars Vilhelm*, f. 26/1 1803, bruksinspektör, d. 16/12 1853; *Claes Reinhold*, f. i Harmånger 1805, tobaksfabrikör; *Inga Gustafva*, f. 1807, hemmansägerska i Harmånger.

18. **Johan Nordengren** (1803-18), f. 3 nov. 1762 i Hudiksvall, där fadern var skeppare. Stud. i Upsala 15 mars 1785, prästv. i dec. 1787; aflade past. ex. 1795, utn. khde i Hogdal och Hafverö 4 maj 1803, utn. 27 maj 1818 till khde i Arbrå, där han afled 27 aug. 1820.

G. 24/5 1804 i Delsbo m. *Anna Catharina Delin*, f. 8/3 1782, dotter till komm. därst. Pehr Delin och hans första maka Brita Cath. Waldner.

Barn: *Pehr*, f. 26/3 1805, stud., på boktryckeri, d. i Sthm 1850, *Brita Christina*, f. 12/5 1806; *Anna Catharina*, f. 26/10 1807; *Eleonora Elisabeth*, f. 12/8 1809, g. 1830 i Arbrå m. löjtnant David Tigerhjelms, d. i Sthlm 13/4 1897; *Hedvig Charlotta*, f. 2/9 1811; *Johanna Margareta*, f. 20/10 1812; *Lovisa Justina*, f. 29/5 1814; *Erik Axel*, f. 12/5 1816, kakelugnsmakare, *Johan Patrik*, f. 2/2 1818, d. 21/2 s. å. i Hogdal.

19. **Johan Reinhold Jennische** (1825-30), f. i Ockelbo 18 jan. 1789. Föräldrar: kapten P. R. Jennische af livländsk börd och J. C. Torgström. Stud. i Upsala 1807, började sin bana som militär och blef fänrik vid Gefleborgs landtvärn 1808, men ägnade sig sedan åt teologiska studier, prästvigdes 27 jan. 1812 till pastorsadj. i Skog, Hälsingl. och utn. till komm. därstädes 30 juli 1817; past. ex. 11 dec. 1821; utn. till khde i Ytter- och Öfverhogdal 28 maj 1825; khde i Hälsinglands Tuna 28 jan. 1829 med tillträde 1 maj 1830; prost 12 jan. 1842. Gjorde sig särskildt förtjänt om Tuna kyrkas reparation och prydnad. Afled 8 maj 1856. Under Hogdalstiden var han en ifrig jägare.

G. m. *Catharina Christina Thyrisson*, f. 1795, adoptivdotter till khden i Skog Olof Thyrisson, d. 1867.

Barn: *Olof Reinhold*, f. 18/9 1818, prästv., kollega i Hudiksvall, d. 2/4 1852; *Maria Charlotta*, f. 1820, d. 1825; *Lars Fredrik*, f. 1821, handlande i Delsbo, d. 1886; *Carl Axel*, f. 1/3 1824, komm. i Alfta 1866, d. 17/1 1897; *Johan Anton*, f. 1825, handl. i Hudiksvall; *August*, f. o. d. 1827; *Maria Charlotta*, f. 1828, g. 1849 m. handl. E. F. Regnander, d. 1871; *Johanna Christina*, f. 1830; *Sara Mathilda*, f. 15/8 1832, g. 17/8 1856 m. apotekare Joh. Gust. Askberg i Sollefteå, d. 18/1 1899; *Per August*, f. 8/11 1833, apotekare i Storvik, d. 14/3 1892; *Anders Robert*, f. 1834, kassör, d. 1885; *Carolina Elisabeth*, f. 1836, g. 1861 m. kronolänsman Per Knut Andersson, Årsunda, d. 1888; *Augusta Sofia*, f. 1839, d. 1844.

20. **Axel Eric Rönqvist** (1830-39), f. 30 sept. 1795 i Norrbo. Föräldrar: prost Fredrik Jacob Rönqvist och Hedvig Magdalena Almqvist.

Stud. vt. 1814; disp. pro ex. 1816; prästv. i Strängnäs 17 juni 1819; aflade past. ex. 11 dec. 1827; utn. khde i Ytter- och Öfverhogdal 24 nov. 1830, tilltr. s. å.; respondens vid prästmötets i Upsala 1832, utn. khde i Mo och Rengsjö 26 apr. 1837, tilltr. 1839; prost 26 aug. 1840; v. kontr.prost 5 maj 1848, ordinarie 28 febr. 1849, afsked på egen begäran fr. kontr.prost-befattningen 17 aug. 1864. LNO 1865. Afled i Mo 25 jan. 1866. Mycket värderad af församlingsborna för sitt humana väsen och sin nitiska verksamhet.

G. m. *Anna Elisabeth Omnberg*, dotter till löjtnanten vid Hälsinge reg. Joh. Matthias Omnberg, d. 1884.

Barn: *Axel Fredrik Johan Bernhard*, f. 16/4 1831, fil. dokt., kollega i Enköping, som pensionerad bosatt i Upsala, d. 28/12 1914¹, *Emma Hedvig Christina*, f. 1833, sinnessjuk, d. 1889; *Ernst Eric Gustaf*, f. 1835, d. 1836; *Anna Elisabeth Mathilda*, f. 1837, d. 1867; *Eric Gustaf*, f. 1849, landtbruksselev, d. 1870.

Tr.: *Historiola Bibliothecæ regii Gymnasii Arosiensis*. p. 5, præs. *J. H. Schröder*. Ups. 1816.

21. **Per Gustaf Landgren** (1839-50), f. i Hogdal 13 nov. 1802. Föräldrar: komm. i Hogdal, sist i Segersta, Lars Landgren och Elisabeth M. Nordelius. Stud. i Upsala vt. 1819, prästv. 11 dec. 1825 till medhjälpare åt sin fader i Hanebo och Segersta; aflade past. ex. 9 juni 1834; utn. khde i Ytter- och Öfverhogdal 29 nov. 1837, tilltr. 1839. Kraftfull till naturen styrde han med stark hand sitt svårskötta pastorat. Lugnare tjänstgöringsförhållanden väntade honom, då han utnämndes till khde i Lagga och Östuna 22 okt. 1849 med tilltr. 1850, men krafterna voro redan då i aftagande, så »att han ej där förmådde verka så mycket, som han önskat och velat». Afled 15 jan. 1861.

G. 5/9 1841 m. *Sofia Magdalena Amnéus*, f. 5/3 1817, dotter af länsmannen, sedermera magasinförvaltaren Per Amnéus i Östersund, d. 1891.

Barn: *Maria Elisabeth*, f. i Hogdal 4/7 1842, *Sofia Augusta*, f. 12/10 1843, innehade porslinshandel i Upsala d. 25/6 1922; *Gustaf*, 12/10 1845, stud. af Norrlands nation i Upsala 1867, postmästare i Norrtelje, d. därst. 20/9 1911; *Per*, f. 21/12 1848, jordbrukare i Amerika.

22. **Johan Titze** (1850-85), f. i Färila 2 okt. 1811. Föräldrar: komm. i Alfta Johan Titze och Johanna Christina Linderforss. Stud. i Upsala vt. 1832; prästv. 16 juni 1835 till past.adj. i Hogdal; var v. pastor i Voxna, då han på patroni kallelse utnämnes till bruks- och kapellpredikant i Högbo 31 mars 1841, tilltr. s. å.; past. ex. 19 juni 1848; utn. till khde i Ytter- och Öfverhogdal 29 apr. 1850, tilltr. s. å.; v. kontr.prost juni 1870-

¹ Mångårig frivillig medarbetare på universitetsbiblioteket.

apr. 1871 under ordinariens sjukdom. Skildras såsom en god ordningsman, mild och lättrodd. I sin teologiska åskådning røjde han någon dragning åt neologien. Afled 8 mars 1885.

G. 1841 m. *Anna Mathilda Gustafva Ronander*, f. 19/9 1813, dotter till härads-höfd. i Norra Hälsinglands domsaga H. G. Ronander och Rebecka Eleonora Merkern från Tyskland. Pastorskan Titze afled 8/11 1868.

Barn: *Johan Gerhard Gottlieb*, f. 21/1 1843 i Högbo, döfstum, lärare vid döfstuminstitutet i Karlskrona, d. 6/11 1904; *Johanna Eleonora Matilda*, f. 20/1 1844, g. 1865 m. trävaruhandl. K. G. Pira, änka 1887; *Katarina Henrika Alfhilda*, f. 2/8 1845, g. 1872 m. inspektor A. M. Svedmark i Östansjö, Ytterhogdal, d. 12/8 1905 å Svegs sjukstuga; *Elin Emma Elisabet*, f. 25/7 1847, g. 1873 m. inspektor M. G. Lidman i Loos, d. 1896; *Anna Alida Augusta*, f. 4/11 1850 i Ytterhogdal, g. 1868 m. häradsskrifv. i Ö. Jämtlands fögderi M. F. B. Lindblad, änka 1886; *Alma Alexandra Amanda*, f. 24/9 1856, g. 1884 m. stadspred. i Östersund Er. Bodén, d. 1901.

23. **Per Olof Källström** (1886-98), komm. i Öfver-Luleå, utn. khde i Ytterhogdal 26 okt. 1885, tilltr. 1 maj 1886: kontr.prost i Jämtlands södra kontrakt 16 nov. 1892; tilltr. 1898 som khde i *Burträsk*.

24. **Nils Johan Kihlgren** (1898-), f. 23 aug. 1853 i Stora Kil, Värmland. Föräldrar: hemmansägaren Johannes Elofsson och Ingeborg Olsdotter. Efter studier i Karlstads skola stud. i Upsala ht. 1875, med befrielse fr. prakt. teol. examen prästv. 9 dec. 1877 i Hsand; förordn. till vice past. i Berg, vice past. i Lillherdal 1 dec. 1878; past. adj. därst. 1 juli 1879; v. pastor i Hede 1 maj 1880; v. komm. i Hsand 15 sept. s. å., v. sockenpred. i Fors 16 febr. 1881; befullm. komm. i Grundsunda 20 dec. 1880, tilltr. 1 maj 1881; past. ex. 15 maj 1884. Innehaft tillfälliga förordnanden att uppehålla pastoralvården i Gideå, Nordmaling och Grundsunda. Utn. khde i Ytterhogdal 18 sept. 1897, med tilltr. 1898.

G. 1) 24/4 1882 m. *Ida Maria Wijkman*, f. i Sthm 16/2 1861, d. 13/3 1895 i Grundsunda;

2) 14/3 1896 m. *Elise Næss*, f. 22/1 1861 i Næs i Aadalen, Norge, dotter till hemrnansägaren Erik Jespersen Næss och Kirstin Paulsdatter Enger.

Barn i förra giftet: *Ingeborg Tekla Vilhelmina*, f. 14/10 1882 i Grundsunda, g. 6/1 1915 m. komm. i Ytterhogdal Walter Stenberg, sedan khde i Ljustorp; *Ester Maria*, f. 1/12 1883, g. 24/6 1913 m. 1:ste telegrafisten Alfred Wahlstedt, Östersund; *Signe Charlotta*, f. 16/7 1885, sjuksköterska; *Elof Johannes*, f. 13/2 1887, affärsman i Genua; *Anna Alfrida*, f. 25/3 1889, lärarinna, g. 17/7 1916 m. provinssiäläk. Anders Rickard Sandin i Ragunda; *Ernst Aron Nikolaus*, f. 1/7 1892, civilingenjör, d. 1/12 1918; *Emil Vilhelm*, f. 6/1 1894, affärsman i Sthm, *Knut Axel*, f. 14/1 1896, bergsingenjör, Genua. - I senare giftet: *Karl Erik Kristian*, f. 22/8 1897, d. 26/7 1923; *Sigurd Henrik Thorolf*, f. 21/3 1900 i Ytterhogdal, jur. kand., e. o. amanuens, Upsala; *Nils Reidar Gerhard*, f. 26/8 1901, ingenjör, Sthm; *Hjördis Ruth Solveig*, f. 21/1 1904, d. 26/2 1919.

KOMMINISTRAR.

1. **Eric Wijkman** (1665-70), f. 1637 i Hudiksvall, där fadern Erik Skrika var borgare. Inskrefs som stud. vid Upsala universitet 23 febr. 1660 under namnet *Ericus Erici Bangius*. Han prästv. 1665 till medhjälpare åt khden Erik Balk här i Hogdal, hvilken ej längre orkade ensam sköta sina församlingar, samt slog sig ner i Hafverö, men tyckes ej varit belåten med de löneförmåner, som bestodos. Hogdalsborna begärde 19 juli 1667 hos konsist. i Upsala, att deras khde Balk måtte förhjälpas till bättre lägenhet och kaplanen Eric Wijkman honom succedera. »Här är ock tredskt folk, så att de säga: wi hafva ingen lön lofvat honom och fördenskull får han ingen.» Då Balk, som blef hans svärfader, afled 1668, förestod han nådåret, men klagar, att svärmodern vill ej gifva honom mer än de 10 t:r, som sal. far gaf honom, hvilket vore alltför ringa att uppehålla hans hus, men ville vänta, om han kunde få utsikt till att erhålla något pastorat i Hälsingland. Sedan Upsala konsist. utsett Andreas Olai till de båda församlingarnas khde, insände de 25 jan. 1669 en anhållan att slippa kapellan med förklaring, att de ej stodo ut med att hålla två präster, och begärde, att Wijkman måtte till annan lägenhet befordras. Han utn. till komminister i Rogsta 1670 samt omsider i framskriden ålder år 1709 till khde i Gnarp, men blef ej långt efter tillträdet blind och sängliggande. Afled 16 mars 1716.

G. 1) m. *Brita Balk*, dotter till khden Erik Balk härst. n. 8; skall med henne haft 18 barn;

2) m. *Elisabeth Noræa*, änka efter tullnären P. Moritz, barnlös.

Af barnen: *Sara*, g. m. Z. Hellberg; *Daniel*, f. 1671, faderns efterträdare ss. khde i Gnarp, d. 5/8 1748; *Erik*, handlande i Helsingfors; *Catharina*, g. m. underofficeren E. Watling.

2. **Lars Drake** (1685-90), f. i Jerfsö, son till soldaten Måns Drake. Stud. i Upsala 12 dec. 1683; prästv. 1685 och hitkom som komm. härst. 1686. Khden Simon Luth skrifver från Hogdal 13 dec. 1690, att enär Lars Drake, som gynnad af Gud och naturen, vore ärnad till bättre kondition för sina märkliga gåfvor, sökt sig med ärkebiskopens begifvande annan lägenhet, begär han i stället sin svåger Thuroni Islebio att komma till ordination. Drake begaf sig till Sthm, där han till en början födde sig medels predikande, blef 1691 pädagogus eller scholmästare på Kungsholmen och afled såsom sådan år 1702 samt begrofs i Kungsholmskyrkans sakristia i kapellans- och skolmästaregrafven därstädes. (*Gjödning*, Kungsholms-minne. Sthm 1754, s. 132.)

G. m. *Anna Berg*, dotter af khden Joh. P. Berg i Färila. Efter Drakes död blef hon omg. m. khden Samuel Collander i Färila.

Barn: *Elisabeth*, f. i Hogdal 2/5 1690.

3. **Thure Islebius** (1691-95), f. omkr. 1668 i Nora s:n ärkestiftet, son till auditören Jan Islebius. Inskrefs jämte sin broder Johan, båda underåriga, vid Upsala univ. 19 mars 1679. Blef på sin svågerns, khde Luths anhållan om medhjälpare prästv. till komm. här 1691. I skrifvelse till Hsands konsist. 15 apr. 1694 besvärar sig Hafverö församling i Hodals pastorat öfver sin comminstrum hr Ture Islebium, som egenvilligt bortreser, församlingen ovetande, på sina egna värf och ärenden, görandes mässlöst hela dymbelveckan och påsktiden. Res.: Gifves hr pastor i Hodal Simon Luut itt transumpt af Hafveröboernas klagan, att han sådant förehåller sin comministro, och pastor sjelf ad notam tager och rätter denna saken;. eljest dermera itt sådant besvär förekommer, måste Consistorium gifva hr archiebiskopen till känna. (Hdpr. 23/5 1694.) Islebius hade begifvit sig till sin födelseort Nora och fick genom konservation försäkran om komministertjänsten där i församlingen 1695. Synes hava varit mindre stadgad till sin vandel. I Upsala ärkestifts herdaminne heter det om honom: Förpligtade sig 1726 att aldrig mera på något prästmöte visa någon oskicklighet, som händt på det förra, och det vid vite af 100 dlr s:mt. År 1744 försummade han en tingspredikan, då straffet blef, att han i nästa tingspredikan skulle göra ursäkt enligt ett af konsist.-notarien uppsatt formulär. Afled 19 mars 1745, 77 år.

G. 1695 m. *Christina Lingbergh*, f. 1671, dotter till mannens företrädare i Nora komm. Eric Balingstadius, d. 26/6 1742. Af 9 barn synas endast 2, det äldsta och yngsta, nått mognare ålder.

Barn: *Eric*, f. 19/1 1697; *Abraham*, f. 29/8 1698, d. 17/11 s. å.; *Margareta*, f. 2/1 1700; *Johannes*, f. 21/4 1701; *Nicolaus*, f. 20/6 1702, d. 14/7 s. å.; *Gustaf*, f. 9/12 1704, d. 14/3 1705; *Abraham*, f. 21/6 1706, d. 2/7 s. å.; *Christian*, f. 20/10 1707, d. 22/1 1708; *Magnus Gabriel*, f. 13/12 1708.

4. **Eric Edman** (1696-1725), f. i Ede by, Delsbo. Med testimonium från Gefle gymn. stud. i Upsala 11 febr. 1685; prästv. 1695, tillträdde här som komm. 1696. Afled 15 aug. 1725.

G. 15/4 1700 m. *Sara Nilsson Hudevicia*, sannolikt dotter till komm. Nils Hudevicius i Arbrå. Barnlös.

5. **Olof Johansson Berg** (1726-39), f. 1703, son till komm. i Färila Johan Berg. Stud. i Upsala 28 okt. 1721. Under studietiden konditionerade han hos handelsman Erik Bælter i Söderhamn och var så-

lunda informator åt sedermera domprosten d:r Sven Bælter i Växjö; prästv. 1725 för att uppehålla den efter Edman lediga kapellanstjänsten i Hogdal. Vid tillsättningen inträffade, att af tre föreslagna präster ingen ville komma hit. Hogdals och Hafverö församlingar hemställde därför hos domkapitlet 14 apr. 1726, att de måtte få till kapellan den hitsände herr Oluf Berg. Då lönen som bestods endast utgjorde 6 t:r korn och 12 dlr k:mt af pastor samt $\frac{1}{4}$ t:a af hvarje rök, anhöll han 12 nov. 1730 om löneförbättring. År 1739 utnämndes Berg till komm. i Söderala. Med anledning häraf insände Hafveröborna 1740 en ansökan till landshöfdingen i Västernorrlands län Erik Odelström att af förre kapellanen Berg, nu i Söderala få till kapellansbord inlösa en byggnad och någon jordintaga, som Berg af sin företrädare inlöst och under sin tjänstetid innehaft, men nu genom andra lät bruka. Berg bestred emellertid inlösningsrätten. Landshöfdingen öfversände handlingarna till Upsala konsist. i och för utlåtande, med tillägg att om en kapellan skulle för sina arfvingar enskildt få possidera de hus, han sig förskaffar, utan att mot lösen afträda dem till successoren, så skulle med tiden landet blifva med backstugor uppfyllt. I bref från Söderala 25 juni 1740 böjer sig komm. Ol. Berg för konsist. 29 maj 1740 afgifna utslag och samtycker till att mot lösen afstå sina fastigheter i Hafverö. (Udpr. handl.) Han blef slutligen khde i Skog 1753, v. kontr. prost 21 okt. 1772 och ordinarie 30 okt. 1776. Afled 9 juni 1780 »af en karbunkel bak i hufvudet».

G. 3/9 1727 m. *Christina Wallin* som afled i Skog 13/5 1775.

6. **Jonas Walster** (1739-46), khde i *Ytterhogdal* n. 14.

7. **Erik Wiklund** (1746-52), f. 1713 i Ytterhogdal, son till hemmansägaren Per Olsson i Vikens by. Stud. 17 febr. 1736, prästv. 1740; vid komm. valet i Hogdal 7 juli 1745 erhöll han de flesta rösterna och tilltr. här 1 maj 1746. Erhöll transport till komministaturen i Norrbo 1751, men är ännu kvar här i Hogdal vid prostvisitationen 3 maj 1752, då design. comm. i Norrbo herr Erik uppbyggde församlingen med en predikan om korsets villiga och tålsamma bärande. Han blef 25 sept. 1769 befordrad till khde i samma Norrbo förs., afled där 3 juni 1779 och får eftermälet saknad och sörjd som en utmärkt och nitisk själasörjare.

G. 1) m. *Beata Brita Alm*. Under sin vistelse i Hafverö förlorade han denna sin maka, såsom synes af följande anteckning i dödboken för 1750: »Den 22 Octobris nödgades comministerns Eric Wiklunds käresta B. B. A. genom Guds nådiga tillståndelse, på hafvet mellan Stockholm och Suderhamn, på sitt 32:dra ålders år uppoffra sitt kära lif åt hafvets brusande vågor, förmedelst ett Hudiks-

walsfartygs lidna skiepsbråt. Gud beware nådeligen hwar och en från en sådan bedröfwelig död».¹ Hennes lik återfanns ej;

2) m. *Margareta Hazelius*, dotter af khden i Bergsjö Hans Hazelius och Maria Schilling.

Barn i förra g.: *Sven Olof*, f. i Hogdal 1747, stud. i Upsala 1765, åtföljde en kofferdikaptten till London som sjöman och afhördes ej vidare. - I senare g.: *Beata Brita*, f. 1754, g. m. kapttenen vid Hälsinge regem. Sven Forssius.

8. **Olof Waldenius** (1752-73), se khde i *Ytterhogdal* n. 16.

9. **Petrus Molinder** (1773-80), f. 14 febr. 1725 i Ljusdal, fadern var korporal. Inskrefs som stud. i Upsala 15 juni 1747 under namnet *Norström*; prästv. 1754; var adjunkt i Gnarp hos prosten P. Wahlman, då han vid komm. valet i Hogdal 12 apr. 1772 erhöill de flesta rösterna, och tillträdde här 1 maj 1773. Han afled af »tvingande» lungsot 8 aug. 1780. Då församlingsborna begärde nådårspräst efter honom, uttalade de sin saknad efter den aflidne värderade och nitiske läraren. Under hans tid blef komministerjorden Svensbacka inköpt af församlingen.

G. 28/10 1773 i Hogdal m. *Anna Nordelia*, änka efter khden härst. Ol. Nordin.

10. **Olof Hedenborg** (1783-88), f. 1 okt. 1746 i Ofvansjö, Gestr., fadern bonde. Stud. i Upsala 31 maj 1770, prästv. 16 dec. 1773; var past. adj. i Hållnäs, då han vid komm. valet i Hogdal och Hafverö 9 sept. 1781 vann röstpluralitet, med fullmakt af 11 okt. 1781 tillträdde han befattningen 1 maj 1783 efter att från febr. s. å. åtnjutit tjänstledighet för att ordna om boflyttningen; utn. 2 apr. 1788 till komm. i Söderala med tilltr. följ. år samt 4 nov. 1798 till komm. i Hedesunda, där han afled 10 jan. 1809. Ifrig fiskare.

G. 15/12 1784 m. *Christina Nordin*, dotter till khden Ol. Nordin n. 15 här i Hogdal. Änkan och 4 oförsörjda barn erhöillo dubbla nådår 11/4 1809.

Barn: *Per Olof*, f. 8/5 1786, komm. i Söderala, d. 7/8 1827; *Christina Elisabeth*, g. m. komm. i Hedesunda Carl Olof Kihlström; *Anna Catharina*, f. 1789, d. ung; *Sten Adolf*, f. 1791; *Anna Catharina*, f. 1807.

11. **Hans Rogstadius** (1789-98), f. 14 juli 1759, son till khden i Färila Martin Rogstadius och Beata Hazelius, khdedotter från Bergsjö. Efter studier i Hudiksvalls skola och Gefle gymn. stud. i Upsala vt. 1778, prästv. till adj. 29 maj 1783 på kallelse af komm. i Färila E. Altberg, past. adj. i Ljusdal 1787. Mot sin vilja uppfördes han af Upsala domkap. på

¹ Skeppsbrottet ägde rum vid Kusön, då hon jämte sin broder Per Olsson var på färd till hufvudstaden för att sälja varor, smör, fågel m. m., dem hon tagit på kredit.

förslaget till komm. i Hogdal, till hvilken tjänst endast 2:ne kompetenta sökande anmält sig, men han hörsammade denna mindre förmånliga kallelse, erhöll såsom känd i orten alla rösterna och mottog fullmakt 27 jan. 1789. Sitt inträde i Hafverö gjorde han Långfredagen 1789. I *Fants Herdaminne* omtalas hans motgång i befordringsväg, då han sökte sacellanien i Färila 1792. Emellertid lyckades han 1797 utverka en kgl. resolution, att khdar och komministrar i Hogdal skulle få räkna sig dubbla tjänsteår till godo, när pastoratet ansågs såsom det besvärligaste i stiftet. Härigenom kom han på förslagsrum till det då lediga Färila pastorat och fick efter enhällig kallelse 4 juli 1798 fullmakt på khdebefattningen. Opponent vid prästmötet i Upsala 1812, prost 30 juni 1813. Afled 20 juli s. å.

G. 1794 m. *Margareta Catharina Berggren*, länsmandotter fr. Skog.

Barn: *Anna Beata*, f. 22/2 1795 i Hafverö; *Martin*, f. 2/9 1796 ib., komm. i Bälinge, Upl., d. 10/2 1853; *Pehr*; *Johanna Elisabeth*; *Hans*.

12. **Lars Landgren** (1799-1804), f. 8 febr. 1761 i Segersta; fadern var fältväbel. Stud. i Upsala 1784, prästv. 14 juni 1788; utn. till komm. i Hogdal 6 febr. 1799, tilltr. s. å.; utn. 16 nov. 1803 till komm. i Harmånger och 30 okt. 1809 till komm. i Segersta, där han afled 12 mars 1829. Berömmes för sin undervisningsskicklighet, i anledning hvaraf han anlätades att informera ståndspersoners barn, hvilka han tog i pension och på kort tid bibringade nödiga skolkunskaper. Denna pedagogiska begåfning gick äfven i arf till yngste sonen.

G. m. *Lisa Margareta Nordelius*, dotter till khden i Gnarp, sedan i Forssa Pehr Nordelius i hans första gifte m. Catharina Lockner.

Barn: *Catharina Christina*, f. i Hafverö 14/2 1801, g. m. klockaren A. Huldén; *Per Gustaf*, f. ib. 13/11 1802, khde i Ytterhogdal n. 21, se ofvan; *Lars Ulric*, fanjunkare; *Carl Johan*, f. 11/3 1817 i Segersta, direktör för folkskoleläraresemin. i Upsala, slutl. kontr. prost och khde i Lilla Mellösa och Flen, Strängnäs stift. LVO, LNO, d. 16/6 1904 som stiftets senior.

13. **Olof Moberger** (1804-13), f. 25 nov. 1763 i Söderhamn, där fadern var skräddare. Stud. i Upsala vt. 1781, prästv. 17 dec. 1788, kallad till medhjälpare åt prosten A. A. Grunden i Söderala, aflade past. ex. 20 maj 1796, utn. komm. i Hogdal och Hafverö juli 1804, befullm. khde i Segersta och Hanebo 4 jan. 1812, tilltr. 1813; prost i egen församl. okt. 1816, v. kontr.-prost 15 maj 1822 och ordin. kontr. prost öfver Hälsinglands östra kontr. 24 juli s. å., erhöll på begäran afsked från prostämbetet 1833. Genom trängna själfstudier förvärfvade han sig grundadt anseende såsom lärd och var väl bevandrad i hebreiska språket. Till sitt yttre liten och mager var han som församlingslärare utrustad med stora gåfvor,

lifvad af brinnande nit för väckande af kristligt församlingslif. På slutet af sin lefnad blef han nästan blind, men predikade ändock, därvid understödd af sitt utomordentliga minne, som tillät honom att uppläsa både evangelium och kungörelser utantill. Predikan flöt nästan alltid omedelbart ur »ett i det christliga lifvet invigdt hjärtas rika källa». Allmänt saknad afled han 2 febr. 1843. Led. af Evangel. sällsk. 1813, Sv. bibelsällsk. 1833, Missionssällsk. 1835 och Samf. pro fide et Christianismo 1838. LNO 28 jan. 1838. (*Fant*, Ärkestiftets herdam.)

G. 1) m. *Anna Elisabeth Wikman*;

2) m. *Catharina Christina Gæver*.

Tr.: Trenne wigtiga religions-frågor beswarade. Från tyskan. Gefle 1805. - Otacksamhet är icke alltid werldens lön. Från tyskan öfwersatt. ib. 1805. - En christen i sällskaper. ib. 1806.

14. **Jonas Hägglund** (1813-18), f. 16 maj 1777 i Häggesta by, Bollnäs s:n, fadern bonde. Stud. i Upsala 1801, prästv. 9 juni 1803 till medhjälpare åt komm. Arvid Stakel i Söderhamn. Efter att ha varit nådårspredikant i Torsåker, Gestr., och i Hels. Tuna, utn. han till komm. i Hogdal och Hafverö 26 aug. 1812; befullm. komm. i Delsbo 30 sept. 1818. Han afled där 5 juli 1837. Tecknas som en man af undersätsig växt, föga lärd men välmenande präst, till lynnet glad och skämtsam samt roande genom sitt stora förråd på anekdoter, vänfast, ordhållig och hatare af skvaller.

G. m. *Anna Elisabeth Ström*, dotter af majoren C. P. Ström och Anna Catharina Rogstadius samt dotterdotter till khden Martin Rogstadius i Färila.

Af 4 döttrar: *Anna Maria*, f. 30/7 1818.